

Ілля Коневич

студент гр. ФФМ-21,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Світлана Коваль

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Доходи населення є важливим показником, котрий найбільше відображає рівень життя громадян. Отримуючи у розпорядження доходи члени домогосподарств використовують їх для задоволення власних потреб (фізіологічних, культурних, інтелектуальних, освітніх). Для держави доходи домогосподарств є індикатором, який відображає соціально-економічний стан у державі. Зміни динаміки обсягів та пропорцій розподілу доходів домогосподарств впливають на підвищення або згладження соціальної напруги у суспільстві. Саме тому виявлення тенденцій та структури доходів домогосподарств дає можливість оцінити рівень життя населення в Україні та розробити заходи, які сприятимуть покращенню добробуту громадян (рис. 1).

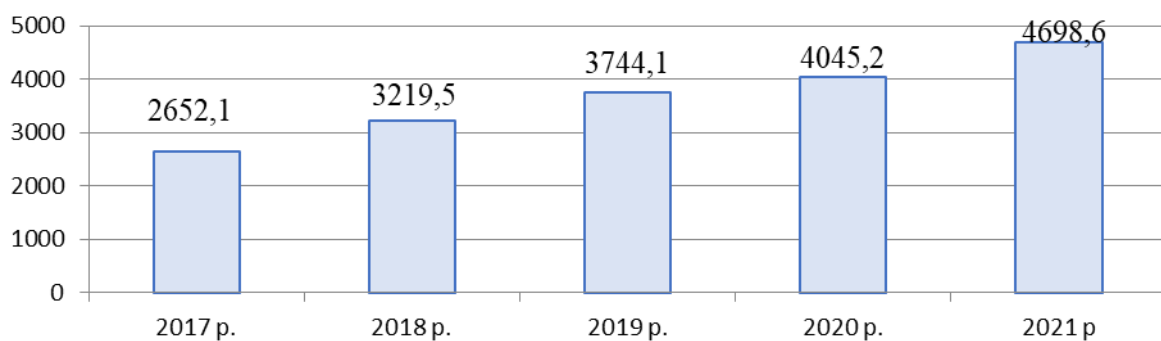

Рис. 1. Динаміка грошових доходів домогосподарств України у 2017–2021 рр., млрд грн.

Джерело: побудовано автором за даними [1; 2]

Оцінка показників обсягу доходів вітчизняних домогосподарств у динаміці (рис. 1), дозволяє зробити висновок про стабільне зростання досліджуваного показника. Так, упродовж усього аналізованого періоду доходи населення зростали: від 2652,1 млрд грн у 2017 р. до 3219,5 млрд грн у 2018 р. (темп зростання 121,4%, абсолютний приріст – 567,4 млрд грн); до 3744,1 млрд грн у 2019 р. (темп зростання 116,3%, абсолютний приріст – 524,6 млрд грн); до 4045,2 млрд грн у 2020 р. (темп зростання 108,0%, абсолютний приріст – 301,1 млрд грн); до 4698,6 млрд грн у 2021 р. (темп зростання 116,2%, абсолютний приріст – 653,4 млрд грн).

На можливості отримання доходів домогосподарств впливає географічний фактор, іншими словами, місце проживання членів домогосподарства (рис. 2). Оцінка показників дозволяє зробити висновок про високий рівень поляризації доходів домогосподарств у територіальному розрізі (рис. 2).

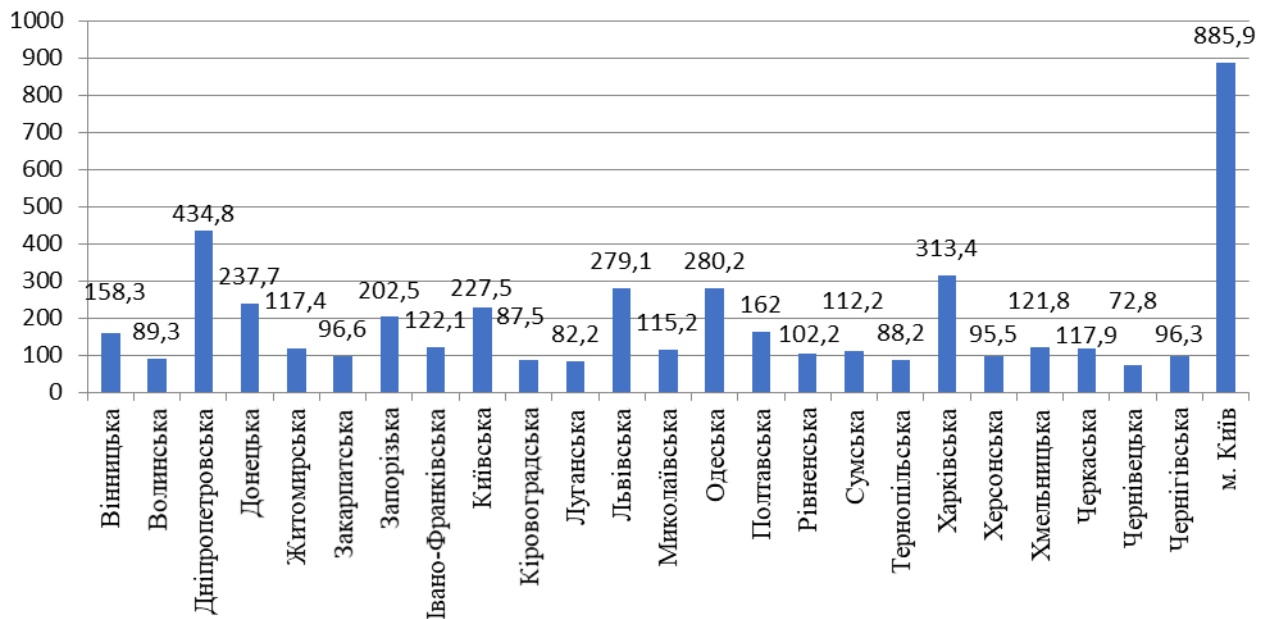

Рис. 2. Доходи домогосподарств України за регіонами у 2021 р., млрд грн.

Джерело: побудовано автором за даними [3]

Як бачимо (рис. 2), найбільше доходів отримують домогосподарства, котрі проживають у м. Києві. м. Київ – столиця нашої держави, котре має спеціальний статус та є окремою територіальною одиницею. І хоча за розміром території Київ є найменшим, у порівнянні із областями тут розміщена велика кількість підприємств, організацій, установ, значні пропозиції на ринку праці. У Києві існує більше можливостей для розвитку високооплачуваних посад, а також більше конкуренції серед роботодавців, що також впливає на вищий рівень заробітної плати для кваліфікованих спеціалістів. Для Києва є характерним активний ринок праці з чисельними можливостями для розвитку кар'єри та професійного зростання, що приваблює спеціалістів із різних регіонів України.

Високий рівень доходів населення характерний також для Дніпропетровської, Харківської, Одеської, Львівської областей.

Домогосподарства Чернівецької та Тернопільської областей отримали найменші за обсягом доходи.

До причин диференціації доходів домогосподарств, котрі проживають на різних територіях належать:

- розвиток інфраструктури,
- особливість галузевої структури економіки;
- природно-ресурсні особливості;
- інвестиційний, фінансовий та інноваційний потенціал території.

Військова агресія росії проти народу нашої держави за змінила життя кожного українця, незалежно від регіону його проживання. Найбільше постраждали члени домогосподарств, які проживали на тимчасово окупованих територіях або там, де велися бойові дії. Значна частина громадян втратила все майно, роботу та стали внутрішньо перемішеними особами або взагалі покинули

Україну. Тому, є труднощі із отриманням статистичної інформації щодо доходів домогосподарств у 2022 р.

Список використаних джерел:

1. Доходи та витрати населення у 2020 році: статистичний збірник / за ред. І. Нікітіної. Київ, 2022. 91 с. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/02/doh_2020.pdf
2. Доходи та витрати населення у 2021 році: Експрес випуск. Державна служба статистики України. URL: <https://csrv2.ukrstat.gov.ua/express/expr2022/03/29.pdf>
3. Доходи та витрати населення по регіонах у 2021 році: Експрес випуск. Державна служба статистики України. URL: https://ifstat.gov.ua/NEW_PAGE/NEW_2022/NEW_ex_DS/31.doc
4. Коваль С. Л., Грицишина Л. І. Особливості формування фінансових ресурсів домогосподарств у сучасних умовах. *Світ фінансів*. 2020. № 4 (65). С. 131–143.
5. Горин В. П., Сидор І. П. Чинники формування доходів населення в економіці України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Економіка і менеджмент. 2017. Вип. 24. Т. 2. С. 58–63.
6. Коваль С. Л. Мотиви та потенційні ризики кредитної поведінки домогосподарств. *Ефективна економіка*. 2016. Вип. 10. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11848/1/критерії%вибору.pdf>
7. Коваль С. Л. Особливості фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 7/2. С. 28–34.